СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 292. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ГРУДНЯ 1950. No. 292. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 16, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

КРАЇНА НАПЕРЕДОДНІ ЗАГАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ

Президент Труман у зверненні до цілої країни по радіо в п'ятницю 15 грудня в год. 10:30 вночі має готову програму загальної мобілізації, за чим піде проклямація стану необхідности в суботу. Оці зарядження президента мають на меті вказати населенню на небезпеку, яка йому грозить від агресорів і подати головні засоби забезпеки країни. В історії ЗДА є це зворотна точка для зорганізування сили, щоб недопустити до третьої світової війни. Негайно після проголошення стану необхідности країна має приступити до виконування поодиноких зараджень і розпорядків президента, як керівника американської політики та верховного команданта всіх ділянок збройних сил. З досі звісних приготувань до мобілізації замітні такі:

Назначення Чарлса Е. Вилсона головою агенції для воєнної продукції буде проголошене в суботу. Його завданням буде зосередити поодинокі секції різних секретаріятів в одну цілість, щоб створити з них головну владу для виконування промислових завдань країни на час необхідности. Вилсон є предсідником підприємства Дженерал Електрик Компані, а в часі другої війни займав пост голови Ради Воєнної Продукції, отже має вже в цій справі досвід.

Ген. Джордж К. Маршал, секретар оборони, поклав натиск на продукцію всіх предметів для оборони країни, як на найважливіше завдання населення в часі кризи. У своїм свідоцтві перед комісією приділів в нижчій палаті Конґресу він звернув увагу на потребу наглого ухвалення однієї рубрики, у висоті пів біліона, з загальної суми вісімнадцять біліонів, яку палата має одобрити негайно. Коли палата так зробить, то на біжучий скарбовий рік буде ухвалених сорок один і пів біліона долярів на оборону.

Найчорнішою плямою в американській історії вважають відповідальні урядовці у Вашинґтоні неавторизований юнією і незаповіджений наперед страйк залізничих службовців у вагонах і робітників в залізничих магазинах. Федеральний суд домагається від юнії видання наказу робітникам повернутися якстій до праці, щоб уможливити правильний рух на залізницях в критичнім для цілої нації часі.

● Едвард фон Штайґер знову вибраний президентом швайцарської федерації.

ГУБ. ДЮЇ ЗА ЗАГАЛЬНУ РЕЄСТРАЦІЮ ЛЮДЕЙ ПОНАД 17 РОКІВ ЖИТТЯ

Ню Йорк, 14 грудня. — Номінальний голова Республіканської партії, нюйорський губернатор Тамес Е. Дюї, вийшов з домаганням „тотальної мобілізації ресурсів нашої країни", щоб зміритися з Росією, яка, на його думку, хоче „запанувати над цілим світом". Губернатор закликав до небувалого військового розвитку, до закульчикування 25 відсотків продукційної можливости і до загальної реєстрації кожного американця й американки для краєвої служби по скінченім 17 році життя. Це домагання висловив він у промові до 1,000 осіб, зібраних на обіді Нюйорського Товариства Адвакатів у готелю Валдорф Асторія.

Його промову, яка була передана по радіо, переривали слухачі 12 разів. Після промови йому влаштували довгу овацію. Промову виголосив Дюї одну днину перед тим, заки президент Труман проголосить по радіо програму мобілізації. Губернатор говорив без звичайних дипломатичних застірог і тому його промова була зрозумілою для кожного. Щоб створити військову силу для оборони перед нападом Росії, він дораджує: Покликати Краєву Ґвардію до чинної служби „вже завтра"; притягнути до військової служби кожного юнака найменше на два роки; приспішити обовязковий побір рекрута, щоб зорганізувати армію зо сто дивізій, які мають бути два рази сильніші від російських; створити 80 повітряних частин; притягнути всі кораблі до служби негайно. Крім того зарядити економічну мобілізацію і піддати її під догляд найспосібніших бизнесових людей, які тільки країна має. Попро те перевести належну цивільну оборону на підставі поділу на райони.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ЗАВДАЄ „БРЕХНЮ" РОСІЇ У СПРАВІ ЯПОНІЇ

Вашинґтон. — Злучені Держави формально натаврували як „чисту брехню" закиди Совєтської Росії, наче б то Америка відбудувала японську армію. Брехня придумана Совєтами на оправдання, чому Росія дає мілітарну допомогу Червоному Китаєві. Незвичайно гострий тон натаврування вказує, що департамент стейту розуміє російські наміри у відношенні до Америки.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ УХВАЛИЛА ЗАХОДИ ДЛЯ ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Лейк Соксес, 15 грудня. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй на своїй вчорашній пленарній сесії ухвалила більшістю 52 голосів проти 5 совєтських прийняти апробовану вже Політичним Комітетом арабсько-азійську резолюцію в справі заходів для припинення воєнних дій в Кореї. Резолюція не передбачає безпосереднього перемиря, тільки рекомендує створити комісію з трьох осіб, завданням яких було б „розглянути і обміркувати базу для перемиря" в Кореї. До „комісії трьох" відразу вибрано: іракського предсідника Асамблеї Ентезама, індійського представника Рау і представника Канади, Пірсона, доручуючи їм нелегке завдання знайти можливість і базу для перемир'я в Кореї. Совєтські представники голосували проти резолюції, повторюючи свої обвинувачення, що Америка хотіла б використати перемиря тільки на те, щоб врятувати свої війська та використати їх до „нової агресії".

БІЛІОН ДОЛЯРІВ НА АТОМОВУ БОМБУ

Вашинґтон. — Сен. Врайен МекМагон, голова Спільної Конґресової Атомової Комісії з'ясував сенатові програму для розширення великих заводів „для нової і успішної атомової зброї". Він не виявив, кільки нових фабрик має бути побудованих, ані місця їх приміщення. Одначе він сказав, що будуть побудовані нові установи попри звісні вже робітні в Савт Каролайні, на просторі 250,000 акрів, де має бути вироблена воднева бомба. Інший завод, як кажуть, має бути приміщений у Кентокі. Сенатор сказав, що це буде тільки одна фаза розбудови програми, на яку президент зажадав $1,050,000,000. Сенатор ще сказав, що тепер нема іншої ради, як складати вироблені атомові прилади негайно в атомові бомби.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ЗАКІНЧУЄ ЦЬОГОРІЧНУ СЕСІЮ

Лейк Соксес, 15 грудня. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відбуде сьогодні свої два пленарні засідання, на яких сподіється вичерпати свій порядок нарад та закінчити цьогорічну сесію. Безпосередньо після того делеґати роз'їдуться до своїх країн на Різдвяні свята. Не буде вирішена тільки далеко - східна проблема, іменно справа корейської війни та Формози, що залишиться дальше на порядку нарад. Створена вчора „комісія трьох" намагатиметься знайти базу для перемир'я в Кореї. Совєтський міністер закордонних справ Вишинський та представники під-совєтської України Барановський і під-совєтської Білорусі Кісільєв, разом з іншими членами своїх делеґацій, заповіли свій виїзд вже на завтра на французькому кораблі „Ліберте".

СВІТОВИЙ ПЛЯН ПРОТИ КОМУНІСТІВ СЕРЕД РОБІТНИКІВ

Вашинґтон. — Екзекутивна рада Міжнародної Конфедерації Вільних Робітничих Юній ухвалила мінімальний плян для поборювання комуністичних впливів в Південно-Східній Азії. Ця конференція має свою головну кватиру в Брюсель, об'єднює робітничі юнії в п'яттдесяти країнах не обнятих Залізною Заслоною і обіймає 50,000,000 членів. Програму необхідности доручила делеґація, складена з п'яти членів, яка обіхала Південно-Східну Азію й Далекий Схід минулої осени. Короткий огляд деяких доручень делеґації подав до відома Джан Брофі з Конґресу Індустріяльних Організацій ще перед кількома місяцями. Після того звіт оприлюднив Ф. В. Даллі з Британського Конґресу Робітничих Юній.

Головні доручення були. 1. Щоб негайно встановити в Сінґапор дорадчий осередок конфедерації, який мав би юрисдикцію над Азією й Далеким Сходом. 2. Щоб представники її були діяльні в Індії, Японії й Филипинах. 3. Щоб заложити робітничі колеґії в Сінґапор і в Канді, на острові Цейлон. 4. Щоб конфедерація взяла негайно участь у праці Економічної Комісії Об'єднаних Націй для Азії й Далекого Сходу. 5. Щоб вона звернула-

ВІЙСЬКА У.П.А. БУЛИ ЗДОБУЛИ МУКАЧЕВО

ШИРОКА УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АКЦІЯ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

„Ди Питтсбурґ Прес" з 10-го грудня подав таку інформацію Л. Дж. Швайцера, відомого кореспондента „Норт Америкен Нюзпейпер Елайєнс" з Вашинґтону: „Укріплений пост совєтського МВД в Мукачеві, невеликому місті в Українській Совєтській Республіці, був здобутий приступом анти-комуністичними повстанськими силами в ночі з 16 на 17-го вересня. Повстанці, члени Української Повстанської Армії, відступили до своїх криївок в Карпатських горах з двома полоненими та документами, вбивши інших членів невеликого совєтського гарнізону та підложивши вогонь під будинок. — Двох полонених, командант району МВД майор Яралов і його заступник капітан Говаков, були опісля розстріляні, на підставі вироку воєнного суду УПА за „злочини проти українського народу". Захоплені документи виявляють, що греко - католицький єпископ Гомжа був вбитий МВД на наказ Москви. Єпископа „припадково" переїхало авто МВД в совєтській акції зліквідувати греко-католицьку Церкву. Між цими документами знайдено теж інструкції з Москви відносно депортації на Сибір карпатсько-українських жидів, яких називається „буржуазними реакціонерами". Повстанці теж висадили в повітря рафінерію нафти в Мукачеві. Залишаючи місто, вони забрали зі собою кріси, кулемети і амуніцію з місцевого арсеналу. Інший відділ УПА висадив в повітря міст в Підгорянах, знищуючи при цьому совєтський військовий потяг, що власне переїздив мостом. Цей саботаж виконано в порозумінні з місцевим гарнізоном МВД, що опісля в цілости з повстанцями втік в гори. Ці повідомлення активности українських повстанців потверджуються чеськими політичними втікачами, які запевняють, що вони й самі тількищо одержали від свого підпілля повідомлення про напад на Мукачів та знищення залізничого мосту в Підгорянах". Кореспондент подає свої повідомлення на підставі „українських інформаторів", які твердять, що вони стоять в тісному зв'язку з повстанськими силами в Східній Европі".

ФЕДЕРАЛЬНІ ЗНАКИ ДЛЯ ОСТОРОГИ ПЕРЕД НАПАДОМ З ПОВІТРЯ

Вашинґтон, 14. грудня. — Однаковий кодовий правильник для цілої країни на випадок нападу з повітря при видаванні остерігаючих знаків оприлюднив адміністратор Федеральної Цивільної Оборони Милард Калдвел. Правила входять в життя якстій. Він візвав поодинокі громади перевести проби видавання знаків для орієнтації громадян. Знаки є такі:

„Нопоготові перед червоними" („red-alert"), як осторога перед перед негайним нападом ворога з повітря бомбами. Це буде три-мінутовий перериваний тремтячий удар сирен. Там, де нема гудків, будуть видавати осторогу свиставками або рогами.

„Все минуло" („all-clear") — такий сигнал буде виданий, коли небезпека мине. Це буде три протяжних, одно-мінутових ударів гудків, рогів або свиставок, а між поодинокими свистами буде перерва дві мінути.

Калдвел заповідає, що не можна вживати радія або телевізії для проголошування знаків в теперішньому часі. Він звертає увагу, що коли загуде сирена, всі люди повинні якстій бігти до назначених сховків, а як неможливе, ховатися в найближчім модернім будинку, в підземній залізниці („собвею"), або в відповіднім підземнім сховку. Найкраще залишитися вдома і втікати до пивниць та стояти при середній стіні або ховатися під столи або інші предмети.

В АМЕРИЦІ

● **Делеґати Комуністичного Китаю,** які приїхали як гості до О. Н. в Ню Йорку, закупили книжок про атомову силу вартости дол. 88. Теж купили одну книжку про етикету, якої придержуються американці.

● **Проти перенесення столиці** з Вашинґтону в інше місце на час війни заявився през. Труман у розмові з сенаторами, одначе признав, що місто є виставлене на знищення на випадок нападу. Труман думає, що столиця є символом нації і тому уряд повинен у ній залишитися навіть серед небезпеки.

● **Американський амбасадор** до Великобританії, Волтер С. Ґіффорд, відіхав на свій пост в середу. Перед виїздом він виявив, що брав участь у розмовах президента Трумана з премієром Атлі.

● **Перший повітряний транспорт** вояків з Кореї приїхав до Ферфілд, у Каліфорнії. У траспорті було 76 осіб.

● **Два воєнні кораблі,** закуплені республікою Чілє в ЗДА, затримано хвилево в американських пристанях — заки виясниться політичне положення. Ближчого пояснення до цього не подає вашинґтонський уряд.

● **Менше критики,** а більше об'єднаного діяння домагається ген. Двайт Д. Айзенгавер під теперішню пору. Він говорив про це в промові на обіді Товариства Армії Спасення в готелю Валдорф Асторія в Ню Йорку.

● **Біліон долярів на побудову** робітничих домів підчас праці для оборони, має ухвалити Конґрес на домагання уряду. Тепер іде праця над начерком програми будови.

ПІСЛЯ СМЕРТИ Д-РА ЛОНГИНА ЦЕГЕЛЬСЬКОГО

Филаделфія, 14. грудня. — Смерть д-ра Лонгина Цегельського, не зважаючи на його вік та помітне погіршення його здоров'я в останніх часах, була болючою несподіванкою для українського загалу. Вона наступила цілком нечайно. Покійний, як це було його звичкою, прийшов в середу ввечорі в год. 10:30 до редакції „Америки", щоб закінчити підготовку до видання газети наступного дня. Вкладаючи книжку до шафи, він впав трупом і так на долівці редакції знайшов його робітник друкарні. — Як причину смерти лікар ствердив сціпеніння крови в серці. З найближчої родини Покійного перебувають в цій країні — син д-р Юрій Цегельський, ветеринарний лікар в Делевар, рідна сестра, замужна за о. Кармазином в Норт Дакоті та численна дальша родина. Покійний лежить в похоронному заведенні Насевича, де сьогодні в год. 8-мій ввечорі відправиться Панахида, а завтра, в суботу в год. 9-тій рано парастас. В год. 10-тій рано тлінні останки будуть перевезені до Катедри, де відправиться заупокійна Служба Божа і опісля похорони на католицькому цвинтарі у Факс Чейз.

ПОЛК. КОРОСТОВЕЦЬ ІНФОРМУЄ АМЕРИКАНЦІВ ПРО РОСІЙСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ

Ню Йорк, 14. грудня. — Відомий англійсько-український публіцист і знавець східно-европейських справ, д-р Володимир Коростовець, дав минулої середи, 13-го грудня, в „Ирл Голл" на Колумбійському університеті інтересну доповідь про „Минуле і майбутнє Росії", аналізуючи з глибоким знанням справи проблеми російського імперіялізму впродовж історії. Незвичайно інтересна була переведена доповідачем аналогія між царським і большевицьким імперіялізмом Росії. В цілій доповіді, як і опісля в дискусії, віддано окрему увагу Україні та її визвольним змаганням. Доповідь — якої вислухали около 200 заінтересованих східно-европейськими справами американців, відбулася на запрошення „Нюман Сосайсті".

НОВІ ПЕРЕСЕЛЕНЧІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ З ЕВРОПИ

Филаделфія, 15. грудня. — З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що цей Комітет тількищо одержав від вищих властей рекомендацію виставити для всіх українських скитальців, які ще перебувають в Европі та які відповідають вимогам і постановам переселенчого закону, головно щодо дати їхнього перебування в таборах ІРО, безіменні ашуранси на переїзд до Злучених Держав. Це відкриває нові, прямо необмежені можливості на спровадження нових тисячів наших братів з Европи до цеї країни, якщо тільки американсько-український загал дасть ЗУАДКомітетові відповідну піддержку для виконання того історичного завдання.

ВОРОЖІ ДИВІЗІЇ В НАСТУПІ НА АЛІЯНТІВ В ГАМГУНГ

ОКОЛО 12 КОМУНО-КИТАЙСЬКИХ ДИВІЗІЙ ШУКАЮТЬ „СЛАБОГО МІСЦЯ" В АЛІЯНТСЬКИХ ЛІНІЯХ В ПІВНІЧНО-СХІДНІЙ КОРЕЇ. — ВИСТУП ВОРОЖОЇ АВІЯЦІЇ.

Токіо, 15. грудня. — Сім до дванадцять ворожих комуно-китайських дивізій виступили вчора з гір та почали наступ на аліянтську прибережну базу в північно-східній Кореї в районі міста Гамгунґ і порту Гунґнам, звідки вже в понеділок почалася масова евакуація оточених там і припертих до моря аліянтських військ. Ворог наступає з двох боків, зі заходу і з півночі, шукаючи ще слабого місця в аліянтських лініях, щоб могти почати наступ на повну скалю. В офіціяльному комунікаті подається тільки загальні ствердження фактів, а ген. Мек Артур окремо звернувся до кореспондентів, щоби вони в своїх повідомленнях з цього фронту обмежилися тільки до передачі офіціяльних вісток, щоб подробицями не дати важливих інформацій для ворога, який тепер, від часу „нової війни", що почалася з явною інтервенцією комуністичного Китаю, може мати до розпорядження вже теж авіяцію і фльоту. Офіціяльні повідомлення зі східного і західного секторів фронту обмежуються тільки до ствердження, що ворог продовжує розбудовувати свої сили. Вже від двох днів на фронті, головно на його західному секторі, виступають більші з'єднання ворожої авіяції, що користуються виключно совєтськими літаками, переважно турбо-літаками типу МІГ. Вчора прийшло до бою між 24 того роду ворожими літаками і ното-ирма американськими „Шутінг Старс". Два ворожі літаки були пошкоджені, тоді як всі американські без втрат повернулися на свої бази. Стверджується, що ворожа авіяція веде свою акцію з „протеґованих баз" з Манджурії. Сильні з'єднання американських бомбардувальників — продовжували свої атаки на ворожі воєнні цілі, розбиваючи конвої ворожих військ та ворожого постачання, що безконечними валками котяться з Манджурії в напрямку фронту. Активність сухопутніх військ теж і вчора була обмежена тільки до розвідчих відділів, в поодиноких випадках вже на південь від 38-мої паралелі.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ ПОВІТРЯНУ ВІЙНУ НА ПОВНУ СКАЛЮ

Токіо, 15. грудня. — У зв'язку з останніми виступами на фронті в Кореї ворожої авіяції, головно совєтських турбо-літаків, тут у військових колах заповідається в недалекій майбутності повітряну війну „на повну скалю". Всі літаки, якими користується ворог, є виключно совєтської продукції і є теж оправдані підстави твердити, що вони мають і совєтську залогу. Введення в дію ворожої авіяції заповідає можливість нового розвитку, бо аліянтські літаки, якщо б прийшло до бою і вони мали б переслідувати ворога, навряд чи зупиняться на корейсько-манджурському кордоні. Це збільшує загрозу поширення війни теж на китайську територію.

ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКІ ШЛЯХИ ЗНОВУ ЗАВАЛЕНІ ВТІКАЧАМИ

Сеул, 15. грудня. — З драматичним розвитком подій на корейському фронті після приступлення до війни комуністичного Китаю, корейські шляхи на південь від фронтової лінії знову завалені десятками і сотками тисяч втікачів, що всіми своїми примітивними засобами транспорту, найчастіше пішком, рятуються від сподіваного комуністичного терору і репресій. В самому Сеулі вже є поверх 12,000 втікачів, хоча вступ для них до столиці був заборонений з огляду на можливість, що разом з ними увійдуть там контрабандою комуністичні п'ятиколонні саботажисти. Проблема втікачів є одною з найбільш пекучих в корейській війні, тим більше, що в теперішніх умовинах — втікачам, а тим самим військовим частинам можуть загрожувати заразливі пошесті, головно тиф.

БЕВИН ПРО СОВЄТСЬКУ РОЛЮ В ДАЛЕКО-СХІДНІЙ ВІЙНІ

Лондон, 15. грудня. — Британський міністер закордонних справ, Ернест Бевин, забираючи вчора слово в парляменті в дискусії над закордонними справами, твердив, що теперішня війна на Далекому Сході йде цілком по лінії імперіялістичної політики Совєтського Союзу, який намагається втягнути Америку та інші аліянтські країни у війну з червоним Китаєм, щоб самому мати вільну руку в Европі. Бевин вважає, що Совєти вже тепер здійснюють свої імперіялістичні цілі чужими, в цьому випадку комуно-китайськими руками. Премієр Атлі, характеризуючи загальне положення, твердив, що світ стоїть тепер перед ділемою: або полагодити свої суперечності в дусі чартеру Об'єднаних Націй при круглому столі, або на полі бою. Вибір з цих двох можливостей тепер залежить виключно від Совєтського Союзу.

● З національно-китайських джерел на Формозі повідомляють про дальше поширення проти-комуністичної партизанської боротьби на китайському континенті.

● Московська „Правда" обвинувачує премієра Атлі, що він на нарадах у Вашинґтоні „продав" Америці Формозу, відступаючи від постанов великодержавних декларацій в Каїро і Потсдамі.

● Нові обмеження для закордонних дипломатів в Польщі заповідається у зв'язку з шпигунським процесом у Варшаві.

ЕСПАНІЯ ПРОПОНУЄ СВОЮ ПРИЯЗНЬ

Мадрид, 15. грудня. — Еспанський міністер закордонних справ Мартін Артахо виголосив вчора в парляменті двогодинну промову та пропонував еспанську приязнь тим, що її розуміють. Артахо твердив, що Злучені Держави та інші західні аліянти досі були готові пожертвувати Еспанією за згоду зі Совєтами, але тепер переконалися, що така згода неможлива і тому вони знову звертаються до Еспанії та готові прийняти її в склад вільних націй. Міністер твердив, що в минулій війні Еспанія заплатила за свою, корисну для західних аліянтів невтральність більше жертв і зусиль, ніж неодна з воюючих країн. Артахо вважає, що найбільшими недомаганнями Европи є не брак сили, але брак єдности.

В СВІТІ

● **Британські представники,** що їдуть на конференцію Атлантійського Пакту до Брюссель, одержали доручення робити „все можливе" для приспішення оборонної підготовки Західної Европи, включно зі створенням европейської армії з німецькою участю.

● **Норвеґія покликала** до активної служби у військо та до вишколу нові додаткові річники.

● **Генеральна Асамблея** прийняла кандидатуру голяндського дипломата і редактора, д-ра ван Гойвена ҐерҐарда, на пост високого комісаря для втікачів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗ НІМЕЧЧИНИ ВАЖКО — З НІМЕЧЧИНОЮ ЛЯЧНО

Совєтська аґресія на Далекому Сході заставила Злучені Держави до глибокої задуми над справою оборони Західної Европи, яка цілком певно впаде жертвою комуністичного наступу, коли б зараз — у цій останній годині — не пороблено заходів, щоб зарадити такій траґічній евентуальности. Якраз у цій цілі вибирається до Бельгії секретар стейту, Дін Ачесон. Він має переговорити з міністрами закордонних справ тих країн , які обняті Атлантійським Пактом, справу негайного посилення збросння. Це воєнне поготівля вже не є справою самої Европи, але вважається рівночасно теж і забезпекою Злучених Держав.

Іншими словами в Вашинґтоні розуміють це так, що коли б Західна Европа опинилась у сфері совєтських впливів, то цим самим були б уже загрожені в своїй незалежности теж і Злучені Держави. Такий погляд уже принятий і над ним більше не дискутується. Зате застановляються над чим іншим, а саме над тим, чи Західна Европа може взагалі себе оборонити перед Москвою навіть і при американській допомозі. Роздумуючи над тим, демократії прийшли до висновку, що без Західної Німеччини така оборона майже безвиглядна.

Тому саме треба надіятись, що в скорому часі Німеччина стане по демократичному боці поважним чинником, рівнорядним у міжнародному розумінні та з великою армією, поставленою і узброєною при допомозі Злучених Держав. Що на таке заноситься пізнати теж з лондонських повідомлень про наради експертів Атлантійського Пакту, з яких виходить, що там виготовлено вже остаточні мілітарні, політичні та фінансові пляни, які рахуються з тим, що німецьке військо буде вжите до обороронн Західної Европи. Цього певно надіялись теж і в Москві, бо інакше комуністичний парлямент Східної Німеччини не був би ухвалював в тому самому часі кари смерти на тих, що „співпрацюють з мілітарною політикою західних потуг", себто зо Злученими Державами, Британією та Францією, які то „намагаються втягнути німецький нарід у братовбивчу горожанську війну". Цей закон є цілком подібний до того, який ухвалено в 1930 р. за Гітлера. Тільки, що тепер каратимуть навіть і таких, які виступають публично проти влаштовуваних комуністами „мирових демонстрацій" та Стокгольмської мирової декларації, або заявляються за збросння Західної Німеччини. Вже це одно вказує, як сильно Москва залякана збросннм Західної Німеччини та евентуальним вжиттям німецької армії проти неї, коли б вона почала нові наступи на західноевропейські країни.

Та не можна казати, щоб і західні країни не були залякані такою наглою переміною у відношенні демократичних потуг до Німеччини. Поминаючи Францію, яка найбільше боїться мілітаристичної Німеччини (і то не без причини!), бояться німецького мілітаризму теж і такі потуги, як Велика Британія та Злучені Держави, які саме ізза цього ввесь час твердо стояли при тому, що вже не сміє бути більше такої Німеччини, мілітаризм та імперіялізм якої був би знов загрозою світового миру. Та видно, що московський імперіялізм та комуністична аґресія стали аж такою величезною загрозою для демократичних свобід та християнської цивілізації, що треба було демократичним потугам рішитись і на таке ризикування, як збросння Німеччини і притягання її до демократичного бльоку як рівнорядного чинника в обороні демократій перед комуністично-московською аґресією.

Такі переміни спричинила Москва, а не Вашинґтон, Лондон, чи Париж.

Д-р Лонгин Цегельський

Минулої середи дня 13-го грудня в годині 10:30 ввечорі, помер при праці в редакції українського католицького щоденника „Америка" у Филаделфії д-р Лонгин Цегельський. З його смертю відійшла без сумніву одна з найбільш замітних постатей української історії першої половини цього нашого XX. сторіччя. З його смертю наче закривається та сторінка української історії, на якій виписана золотими літерами дата 22-го січня 1919 року, назавжди і нерозривно зв'язана з іменем Покійного. Ввесь свій вік і свій труд він віддав, щоб ця дата заіснувала і опісля, щоб вона здійснилася: вільна, незалежна і соборна Українська Держава українського народу.

Покійний виступив на кін українського політичного життя на переломі цього і попереднього сторіч. Обдарований вже з природи винятковими спосібностями, незвичайною енергією та репрезентативною зовнішністю, він був, здавалося, сотворений на те, щоб стати одним з тих, які витискають незатерту печать на добі, в якій живуть і діють.

Закінчивши академічну гімназію у Львові в 1893 році, Покійний почав правничі студії на львівському університеті та став відразу одним з лідерів Академічної Громади, що вже розвивалася під життєдайним подувом вітру Весни Народів в 1848 року та могутнього українського національного відродження з Великої Руїни. В 1898 році Л. Цегельський був уже одним з провідників студентського руху, який розбив консолідацію українських політиків з москвофілами, що й дало почин до пізнішого повного очищення української галицької землі від москвофільства. В 1900 р. Л. Цегельський був ініціятором і організатором віча в справі українського університету у Львові та головним промовцем на цьому вічу. Один рік пізніше він знову був ініціятором і головним промовцем на вічу, на якому прийнято домагання самостійности України як засаду української політики. В тому часі він написав відому брошуру „Русь — Україна і Московщина", вплив якої на українську політичну ментальність по обох боках Збруча був величезний. Був тоді теж одним з головних редакторів студентської „Молодої України" та належав до „Комітету десятьох", що творив тайну організацію молоді в цілій тодішній Австрії.

На ці перші часи громадської і політичної діяльности Л. Цегельського припадає сецесія української молоді з Львівського Університету, в якій він брав видатну участь. Після того студентство піднесло клич „в народ" та пішло по селах агітувати за хліборобським страйком, що в 1902 році великим полум'ям був охопив цілу Західну Україну та вважався справжньою українською національною революцією. Д-р Л. Цегельський брав в організації того страйку найбільш активну участь, за що теж був заарештований польськими властями і передержаний 6 тижнів в ув'язненні на замку в Золочеві.

Після цього аж до 1908 р. д-р Л. Цегельський був на переміну редактором львівських газет „Діло" і „Свобода", беручи рівночасно найактивнішу участь в громадському і політичному житті, здобуваючи посольський мандат до австрійського парляменту, а в 1913 році до галицького сойму.

Безпосередньо перед війною д-р Л. Цегельський був одним з організаторів і головним промовцем на відомому здвизі Січей і Соколів у Львові 28-го червня 1914 року. Вже в тому часі д-р Цегельський мав славу одного з найкращих промовців, поруч д-ра Євгена Олесницького, і не багато було таких народніх зібрань, свят і здвигів, на яких він не виступав би, захоплюючи маси красою свого слова.

По вибуху першої світової війни, д-р Л. Цегельський став одним з організаторів Українських Січових Стрільців та членом Боєвої Управи. По розвалі Австрії, д-р Цегельський став членом Української Національної Ради, революційного законодатного тіла Галичини і Буковини, перебираючи опісля секретаріят (міністерство) внутрішніх справ в уряді Західно-Української Народної Республіки.

Дня 3-го грудня 1918 року Національна Рада вислала д-ра Лонгина Цегельського, разом з д-ром Дмитром Левицьким, як делеґатів до Директорії Української Народної Республіки в Києві, щоб переговорити форми і умови злуки обох українських республік в одну суверенну, соборну українську державу. У висліді цеї місії прийшло до історичного Акту 22-го січня 1919 року на Софійському майдані в Києві, де д-р Л. Цегельський виступив в імені Західної України та вручив Директорії історичний документ злуки обох, східної і західної частини українських земель в одну соборну Українську Державу. Тоді теж д-ра Цегельського покликано на заступника міністра закордонних справ Української Народної Республіки і ним він був аж до уступлення коаліційного уряду Остапенка та до приходу примієра Бориса Мартоса.

Після підступного польського нападу та здобуття Галичини, д-р Цегельський, разом з частинами Галицької Армії, покинув рідний край та пішов на вигнання, щоб продовжувати свою працю для визволення України. З тією метою та з доручення уряду ЗУНР і Національної Ради та Комітету Допомоги Жертвам Війни д-р Л. Цегельський прибув дня 10-го квітня 1920 року до Злучених Держав, де й проживав до кінця свого життя як вільний громадянин цеї вільної країни.

Діяльність д-ра Цегельського в Америці і Канаді відома нашому широкому загалові. Тут, як і на рідній землі, д-р Цегельський вславився своєю енергією та своїми незрівняними промовами на численних громадських вічах і народних імпрезах. Належав до того гурта, що був промотором нашої громадської активности, на яку він мав помітний вплив як заступник голови УККомітету, заступник голови Пан-Американської Української Конференції та редактор „Америки". Навряд чи є в Америці і Канаді багато таких українських громад і людей, що не були б особисто знайомі з цим видатним громадським діячем та сеніором української політики.

Для характеристики Покійного хочеться ще навести деякі уривки з його власного виступу на недавньому ювілею 75-ліття його життя і 50-ліття його діяльности. Про себе він говорив:

„Доля мене несла, кликала, я робив всяку роботу, яку треба було робити. І це тайна моєї карієри. Мене несло і я, як ракета, йшов вгору, аж доки не провалилась наша держава. Тоді і я був зломаний. Але я не вмер, тільки присів і сказав собі, що треба робити сіру, щоденну роботу. І я її виконував. Я робив її де було треба... Бо жадна робота не є встидом і жадна робота ніколи не є замала. Треба дивитись на велику ціль, але робити щоденну роботу. Велика ціль прийде в сумі щоденних робіт..."

На цьому ж ювілею покійний вже сьогодні д-р Лонгин Цегельський, наче прочуваючи свій недалекий кінець, виголосив свій палкий привіт Україні, її народові та його борцям за волю. Він говорив:

„Я хочу до всіх українців, на рідній і нерідній землі сущих, сказати: Я вірю в будуче України, бо мене життя навчило вірити! Я засилаю всім українським борцям за залізною завісою — а там є ще багато й моїх знайомих і старших друзів — свій привіт! Нехай Бог їх благословить, нехай Бог їх кріпить, нехай Бог дасть сили українським серцям і українським умам! Хай Бог кріпить українське селянство, що мучиться в колгоспах; хай Бог дасть силу українській інтеліґенції, що мусить терпіти, кривлячи душею! Благословлю героїчну Українську Повстанську Армію, благословлю її рушниці і багнети, її гранати і бомби! Нехай Святий Михайло веде їх у боях, хай Архистратиг дасть їм силу і досвід і перемогу їхній зброї! Слава Українській Повстанській Армії! Слава всім, що розсіяли зерна крови від Уралу аж по Соловецькі острови і Колиму! Їх зерно крови — це життя народу!"

Д-ра Лонгина Цегельського вже немає між нами, вже немає в живих. Але його пам'ять назавжди залишиться між нами і серед тих, що прийдуть по нас.

Перемога української єдности в Канаді

В цьому році канадійські українці відзначають десятиріччя своєї центральної громадсько-політичної репрезентації, Комітету Українців Канади, подібно, як американські українці обходять десятиріччя свого Українського Конгресового Комітету Америки. Це дві споріднені та майже ідентичні головні українські установи на північно-американському континенті, ролю яких не тільки в американсько і канадійсько-українському життю, але й в загально-українському навряд чи можна б переціннти. На цьому місці хочемо звернути окрему увагу на репрезентацію наших братів в Канаді, якій насамперед належиться признання за невтомну акцію для поширення ідеї об'єднання розпорошених по всьому світі українських сил та використання їх в одному великому змагу за волю і незалежність українського народу.

Саму подію та її загальне значення характеризує найкраще передовий орган канадійських українців, „Новий Шлях", в редакційній статті у виданні з 6-го грудня. За ним цитуємо:

„Фактично об'єднання організованих українців Канади, наступило, дня 7 листопада 1940. В цім дні засіли до круглого стола п'ять, а відтак ще одна з домініяльних організацій, яких члени належали до різних українських церков, різних організацій та різних політичних напрямків. Там засіли католики, православні, націоналісти, соціялісти і другі.

„В той пропам'ятний день 7 листопада засіли вони за одним столом, для двох, спільних їм всім, цілей, а саме помогти Канаді і помогти народові, з якого походили вони самі або їх батьки. Перший раз того дня — за 50 років побуту українців в Канаді — ці українці заговорили спільною мовою, в спільних їм справах. Перший раз тоді співгорожани Канади і уряд Канади побачили одно авторитетне тіло, яке в'язало всіх національно думаючих українців і в імені їх говорило до всього канадійського суспільства, уряду Канади, до світу і до українців поза Канадою.

„Цим листопадовим актом, українці в далекій Канаді, часто забуті рідною землею, з якої вони вийшли, доказали, що українці, де б вони не були, можуть зійтися разом та спільно лагодити свої справи, які є їм всім спільні. В цей час ті канадійські українці, якби була змога мати зв'язки з українським пнем там в Европі — були б може стали прикладом для своїх братів там, що українці різних релігій і різних політичних поглядів можуть і мусять зійтися разом, бо лиш в той спосіб зможуть виконати щось великого для свого народу.

„Десять років минуло від тої хвилини. Не легка, а з часта тяжкою була та десятирічна дорога, якою приходилося йти ідеї об'єднання. А ідея ця мала за собою вже довгий шлях — заки прийшов 7 листопад в 1940 році. Про цю ідею мріяли в своїх серцях тисячі українців у Канаді, які працювали на фармах, при варстатах, майнах, залізних дорогах та фабриках і робітнях, а голосило цю ідею словом і письмом звиж десяток років наперед Українське Національне Об'єднання.

„Були також невірні Томи, які пророкували коротке життя КУК. Були й такі, яких бажанням було, щоб цей КУК по закінченні війни розійшовся. Однак так не сталося. КУК вступив вже в своє друге десятиліття за помічню тих, яким є дорогі справи, із-за яких десять літ тому КУК заіснував. А справи ці ті самі, тільки більш пекучі, більш важні. Вони торкаються самого існування вільної нам Канади та допомоги у визволенні з кігтів московського імперіялізму поневоленого українського народу.

„Українці Канади підтримали КУК як морально, так і матеріяльно. Ця підтримка дала спромогу виконати те, що дотепер виконано. Зложених $224 тисяч для КУК і $222 тисяч для Фонду Допомоги — разом несповна пів мільйона долярів в грошах — були поважним вкладом українського громадянства в Канаді. Ті жертви і праця відданих людей залишили по собі глибокий слід у різних ділянках праці КУК, як у видавничій, політичній, допомоговій та організаційній, а головно в ділянці скоординованої діяльности українців на американськім і европейськім континентах. Об'єднуюча ідея, яку започатковано тому десять літ з хвилиною створення КУК, як координаційного центру домініяльних українських організацій в Канаді — поширилася вже і віримо, що внедовзі вона ще дальше пошириться там, де цього, під сучасну пору конечно треба, а саме під знаком Української Національної Ради — нашого державного центру".

Звичайно, роля КУК в канадійському житті далеко не вичерпується. Згадати б ще про передову ролю цього представництва в створенні Пан-Американської Української Конференції, в заходах злагіднити розбиття і сварню серед української еміґрації в Европі в найбільшому їх розгарі, виступи КУК та його представництв перед міжнародніми чинниками, його видавничу діяльність, його найбільш енергійні заходи в користь, в допомогу та для рятування української еміґрантської маси після другої світової війни та багато інших актів і акцій, що ставлять КУК в першому ряді загальнонаціональних українських змагань.

Ми, американські українці, маємо всі причини пишатися нашою найтіснішою співпрацею з цим представництвом наших братів в Канаді та від душі побажати йому ще більших успіхів і ще кращого розвитку на майбутнє, на славу наших прибраних батьківщин та для добра нашої спільної Матері-України.

О. Бужанський.

ЗА ГРАТАМИ ГПУ — НКВД

5)

— Пробачте, — звертаюсь слідчого, — в якому році вони приїздили до мене?

— А ти що, вже забув?

— Карпенкові не було рації виїжджати за кордон, бо він 1918 р. помер, — відповідаю.

Слідчий зніяковів, негайно сховав картку до столу, а мене відправив до камери.

Після цього випадку я згадав процес в Москві російських соціялістів - революціонерів, яких обвинувачували в державній зраді та шпигунстві на користь чужої держави. До газетного звіту з процесу рясно додавали фотокартки, на підставі яких і була побудована вся справа шпіонажу. Видно московське ГПУ краще змонтувало свою справу, ніж Одеське.

Через кілька годин знову попадаю до кабінету слідчого, який зразу ставить питання руба.

— Будеш давати зізнання?

— Ні, — відповідаю.

— Так ти у мене заговориш. Ще не такі були і ті говорили, а з тобою ми справимось. Вартовий, на стілець його!

І я висидів дві доби на стільці. Вночі і вдень, коли злипались очі, спати хотілось страшенно, — вартовий тормосить за плече і зауважує, що спати не можна. Від сидіння тіло болить, в ухах шум, неначе я знаходжусь над якимсь водоспадом. Не раз падаю з стільця, але мене знов ретельне садовлять на місце.

Бачучи, що я не в силі більш сидіти, мене відвели до камери. Падаю на постіль — засипаю мертвим сном, але не надовго. Розбудили мене, коли вже було темно.

— Ти, бачу, не вечеряв, — звертається до мене охоронник.

Бачу на стільці стоїть тарілка зупи та шматок хліба. Видно, сердобольний страж не хотів мене будити і так я свій обід проспав. Бору хліб до кишені і „следую" за охоронником.

Знов в'язниця, але до спецкорпусу мене не ведуть, а примістили до камери уркачів. (кримінальних злочинців). Моя поява підняла всю камеру на ноги. Урки мене оточили колом, але, видно, у мене був такий вигляд, що вони не відважились роботи зі мною відповідних експериментів, тільки спитали, відкіля я і чи маю гроші.

Я відповів, що сам одесит і машинально витягнув з кишені портмоне і протягнув до ближчого урки.

Відповідь, що я з Одеси, т. т. одесит, зробила своє враження. Урки залишили мене в спокою, а староста камери приділив мені на нарах місце.

Я ліг на визначене місце і спав доти, доки за мною не прийшла охорона. Урки дали мені спокій, не турбували мене.

Моя поява у слідчого здивувала його, властиво здивувала не моя поява, а мій вигляд.

Справа в тім, що одним з методів знущання над в'язнями була метода призначати політичних в'язнів до камер кримінальних в'язнів, т. зв. уркачів, де останні здіймали з в'язня весь одяг, а давали йому своє лахміття. Крім того, як і ГПУ, вживали фізичного катування, що робилось іноді і за завданням ГПУ.

Поява моя у слідчого в беззмінному вигляді здивувала останнього і роздратувала.

— Ну що, будеш писати, каєровська гниль? — так привітав мене слідчий.

Знов почалося те, що було раніш. Ручка від пістоля почала їздитити по моїх боках, а цівка попід очі.

— Будеш писати? Застрелю тут на місці, зведу тебе на нівець, всіх родичів твоїх посаджу до підвалів ГПУ.

Мовчу, не відповідаю, стою напів притомний. В других кабінетах чути крики, брутальну лайку. Раптом нелюдський крик і бігання по коридорах. Мій слідчий прожогом вискочив з кабінету.

Залишаюсь сам і сідаю на стілець. Поволі бігання стихає. Входить слідчий.

— Хто позволив тобі сидіти? Встань!

Натискає кнопку, входить страж.

— На стілець!

І знов починаю сидіти. Час від часу повз мене проходять друзі і знайомі. Одні веселі, другі чорні, як тінь. Обшукую вартового, роблю непомітні рухи, сяк-так полекшую своє становище, але вночі приходять пекельні муки. Стражі міняються що-години і цілу ніч шарпають за плечі, зауважуючи:

— Заключений, спать не полагається!

Сиджу, як манекін, непритомнію, а десь далеко, неначе муха бренить: „заключений, спать не полагається!", „Заключений, спать не полагається!"... і лечу в безвість.

Страж садовить на стілець і знов те проклятє: „Заключений, спать..."

Прокидаюсь в камері. Біля мене лікар, той же дегенерат, дає валеріянку і виходить.

Крик минулого дня в кабінеті наробив переполоху серед слідчих. Справа в тім, як пізніше виявилось, слідчий, допитуючи мого приятеля Сидоренка С. І., довів його до такого стану, що Сидоренко не витримав знущань, схопив зі стола мармурову дошку чорнильного прибору, вдарив ним слідчого. Не знаю, яка доля спіткала слідчого після того ляпасу, але бідний Сидоренко заплатив за це своїм життям, не чекаючи на закінчення загального слідства.

Пізньої ночі „следую" до слідчого.

— Як себе почуваєте, Олекса Миколаєвич? — чемно запитує слідчий.

— Дякую, добре.

Знов переходить на „ви".

— Я вас відправлю в „Допр" (Дім примусових робіт — тюрма) до розумних людей, може і ви порозумнішаєте, а там згодом викличу.

З'являється страж і ми чорним вороном прямуємо в „Допр".

Камера ч. 38. Заходжу. В камері попід стінами постілі, на яких лежать мої будучі сокамерники. Знайомлюсь, обережно розмовляємо, один одного, як кажуть тюремною термінологією, „обнюхуємо".

Пропонують вечерю, діляться своїми лахами і я примощуюсь спати на цементовій долівці. Мої сокамерники дуже милі люди. Професор хемії Сільсько-господарського інституту Мазуренко та ветеринарний лікар Борисів.

Як професор, так і лікар тримали себе стримано, про тюремні справи не згадували, а я теж утримувався розпитувати їх про справи спецкорпусу. Професор тужив за дітьми, а лікар — за дружиною, яка довго не приїжджала.

Професор був закоханий у Шевченка, Міцкевича та Пушкіна. Пам'ять мав колосальну. Досить було нагадати йому строфу якогось вірша названих поетів і він починав деклямувати його з початку до кінця.

Довгими вечорами дискутували на різні агрономічні теми. Згадували совєтського академіка Лисенка та його винахід — яровізацію, яким він повторював те, що агрономи-практики знали назад тому 30-40 років.

Так в приємному товаристві непомітно проходили дні і я вже почав забувати за своїх милих слідчих. Моїм колегам дружини привезли досить солідні передачі, коло них і я підживився. Цими ж днями трапилась і для мене приємна пригода. Як я після довідався, моя родина не знала мого місця перебування і тому не могла мені будь-чим допомогти і я живився виключно тюремною баландою.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Дам'ян Горнякевич

Пам'яті Митрополита Андрея

(Декілька карток з Його життя)

В рукописі бл. п. Климентія Шептицького, в якому він описав повне посвяти й любови для ближнього життя своєї мами, знаходимо теж фраґменти деяких її листів. В одному з тих листів, адресованих до її приятельки граф. Островської, мати нашого пізнішого Митрополита так описує перше його святе причастя (лист із 7. червня 1876 р.):

„Якщо можна уявити собі янгола в повному блеску непорочности й святости, приступаючого до свого Господа, то це хлоп'я, яке Бог запалив особливою любов'ю до себе, — а мені по земськи, коли я найсильніше дякувала, так серце краялося, наче б то я мала його вирвати із своїх грудей і тепер пишучи — сльози напливають до моїх очей, чому? Бо чую, що то дитя Бог хоче мати Своїм, в який спосіб — не знаю, а стільки земського залишається ще в моїй душі".

І справді, тільки рідна мама могла аж так глибоко відчути пляни Божого Провидіння!

В 12 років пізніше (1. липня 1888 р.) Роман (хрестне ім'я Митрополита Андрея) встиг опертися блескам панського життя і негайно після закінчення правничих студій вступив до манастиря о. о. Василіян у Добромилі. Цей акт облечин так описала його мати:

„(Роман) поклався зі зложеними навхрест руками перед великим престолом і зачався молитви. Опісля він клякнув, а священик спитався його від престола: „пощо ти прийшов тут?" „Вести каянне життя". „А в чому хочеш його знайти?" „В рясі й законному житті". Після цього, наскільки пам'ятаю, священик обтяв йому по ковтку волосся навхрест на вершку голови, над чолом і по обох боках, відмовляв молитви і надав йому ім'я Андрей. Тоді підійшов о. Щепковський і передав йому рясу й законний пояс. Роман пішов до захристії й вернувся вже переодягнений. Молився часок, потім, коли всі відійшли від престола — відійшов і він, а опісля побачила я його в дальматиці з кадильницею в руці, як виходив на співану Службу Божу. Сама не знаю й висловити цього не можу, що я відчувала. Сльози сплинали мені потоком по лиці, я щиро дякувала Богу й ця дитина видавалася мені гарна наче янгол, з тим обличчям без вусів, що виглядало на 16-літного молодця, а такого поважного, такого удуховленого. Коли я бачила його відтак при вході з Найсв. Дарами, як ішов із кадильницею в руці й клуби диму цілу його постань у цій білій дальматиці неначе відгородили від мене муром, відчувала я більше, що то було не моє, не є моїм і що тільки віддала я Богові, що було Боже. Пізніше відспівав „Вірую"; ніколи не вчився співати, а це Вірую міг би був не знаю де заспівати, як тоді співав. Після Служби Божої вийшов за другими із каптуром на голові. Цей каптур дивно мені тяжкий, це покуса для мене. Тепер про него самого. Він заєдно той самий щодо веселости, ясности думки й слова та його дорогого сміху. Змарнів і в дійсности й через зголення вусів та через рясу. Але мабуть останнім знам'ям яким Бог хотів зазначити, що хоче його мати в цій рясі то це, що хто його в ній бачить, цей думає, що аж досі мій син оставав під тягарем важкого смутку, який пригнічував його й нараз він успів скинути його зі себе. Як сталевий меч довго зігнений, так і він випрямився в цій рясі й присвоїв собі щось молодечого, чогось жовнірського в рухах, що коли б я бачила в сумраку або здалека дивилася, як він служить до Служби Божої, по рухах я не могла б його пізнати. Про брата Андрея повідомила я тебе, що сама пережила й бачила. Брат Андрей! Чи справді мого Ромухи вже нема?"

І далі, — як у калейдоскопі пересуваються мерехтливі картини з життя нашого великого Владики. Закінчення теологічних студій, вивчання чужих мов, згодом його педагогічна діяльність у новіціяті манастиря о.о. Василіян. Ще дальше номінація на єпископа в Станиславові. Саме тоді (2 серпня 1899 р.) він видав свій перший пастирський лист, у якому відкрив якнайясніше свій дальший шлях і свою останню ціль, до якої ішов послідовно через ціле життя: „Від цеї хвилі я з приказу Христа, маю бути не лише Вашим братом, але Вашим пастирем, Вашим батьком; маю вже тільки для Вас жити, для Вас із цілого серця й з цілої душі працювати, для Вас усе посвятити, за Вас, як буде того треба, життя своє покласти". Відтак митрополичий престіл у Львові, прямо безприкладна душпастирська, філантропійна, політична й культурна діяльність, якою наш князь Церкви перевищував неодного італійського мецената з доби Ренесансу.

За першою російською окупацією він дав доказ, що слова з його пастирського послання не були пустим звуком і він не завагається уже ніколи станути в обороні своїх вірних. За трилітню неволю на засланні у Курську й в Суздалі само Провидіння винагородило його: у 1917 р. чекав на нього цілий лан народу за його поворотом до Львова. Ще раз довелося йому прожити такий день тріюмфу в 1933 р. у Львові підчас величавого свята (в 1900 річницю смерти Спасителя) „Українська Молодь Христові". Сто тисяч народу взяло участь у поході, сто тисяч передефілювало теж перед нашим Князем Церкви. Навіть нагінка поляків, щоби перешкодити в улаштуванні цього свята, була безсильна супроти загального зриву. Митрополит сидів у своїй лектиці, прикований тоді вже важкою недугою, й дивився зворушений на тих людей із вірою в серці, яку так дбайливо плекав через ціле своє життя. Дивився й тільки найближчі, що стояли побіч нього бачили, що плакав...

Після 1914 р. прийшов другий рік нашої політичної катастрофи: 1923, який приніс нам кривдяче рішення Ради амбасадорів відносно державної приналежности Східної Галичини. У відповідь на це Митрополит негайно виїхав до Парижа, щоби там заложити свій протест, та за це наразився на друге арештування, тим разом з боку поляків. Зрештою перед польськими урядовими чинниками довелося йому ще раз складати рішучі протести, це перш усього в справі погромів у 1930 р., названих, наче на глум „пацифікацією", а згодом виступав він проти актів насильства поляків у своїх пастирських листах, які навіть були конфісковані польською прокуратурою.

(Докінчення буде)

● Внаслідок збільшення населення в ЗДА, як це виявляє найновіша статистика, появилося в конґресових колах домагання збільшити кількість конґресменів до 450. — Тепер у Конґресі є 435 репрезентантів і 96 сенаторів.

Об'єднання Української Демократичної Молоді в ЗДА.

Скоро вже буде рік, як в Злучених Державах Америки створена нова організація української молоді — під назвою Об'єднання Української Демократичної Молоді, або скорочено ОДУМ.

Характер і завдання нашої організації ясно здекляровані в документах установчих зборів, що відбулися в Ню Йорку під патронатом визначних українських громадян і заслужених громадських діячів, що займали місця Почесної Президії зборів.

Тими документами є: організаційний статут і програмові резолюції прийняті зборами.

Об'єднання Демократичної Української Молоді є організацією безпартійною.

Одним з найосновніших завдань цеї організації, це виховання в своїх рядах добрих громадян вільної Американської Держави, добрих патріотів українців.

Ми й тут, на новій для нас вільній американській землі, будемо продовжувати кращі національні традиції, будемо вносити свій скромний вклад до скарбниці культури і громадського життя Злучених Держав Америки.

Потреба такої організації, яка виховувала б в своїх рядах добрих громадян, на зразках кращих українських державницьких традицій, на зразках традицій народів, що жили в демократичних режимах, виховувала б в дусі справжнього народоправства, в дусі демократії, відчувалась давно.

Філії нашої організації майже стихійно, відразу повставали по всіх більших містах Злучених Держав Америки, така ж сама організація постала в Канаді, ведеться підготовка до створення таких організацій — в інших країнах.

Сам факт того, що наші організації — організації Об'єднання Української Демократичної Молоді, тієї молоді яка переважно народилась на українських землях, яка походить з прекрасних українських міст Києва, Харкова, Дніпропетровська і Одеси, з Донбасу чи безкраїх полтавських степів, цей факт говорить багато як для самої молоді, так і для чужого світу, в якому знаходиться українська молодь.

Наша молодь пам'ятає, що на рідних українських поневолених землях панує страшна комуністична диктатура. Диктатура людиноненависництва і терору, диктатура, що отруює молоді душі української молоді антилюдськими ідеями. Це нас зобов'язує зробити все можливе, все що від нас залежить, щоб допомогти українській молоді на рідних землях визволитись від режиму комуністичної диктатури і жити вільним хиттям в демократичному світі. Ми визнаємо як наш ідеал, слова великого американця: ВЛАДА ОБРАНА НАРОДОМ, З НАРОДУ, І ДЛЯ НАРОДУ.

Працюватимемо і боротимемось, щоб за таким принципом обиралась влада і на наших українських землях.

Одною з важливих рис нашої організації є та, що ми всеціло і беззастережно стали за підтримку єдиного законного Українського Державного Центру — Української Національної Ради.

Її ми шлемо наші найкращі побажання і запевняємо всебічну свою допомогу.

З такими думками і намірами, ми починали працю.

(З Бюлетеню ОДУМ).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Листопадова Академія

Заходами Филаделфійського Відділу б. вояків-українців в Америці, при співучасті Об'єднаного Громадського Комітету та в порозумінні з Відділом Українського Конґресового Комітету, відсвятковано у Филаделфії роковини Листопадового Зриву панахидами за Поляглих Борців у церквах греко-католицькій і православній та концертом-академією. Програма цієї останньої була коротка (може аж занадто коротка), але добірно складена. Її центральною і головною точкою була святочна промова голови Об'єднання б. вояків-українців, кол. Усусуса, тепер також головного предсідника УНСоюзу та діючого заст. голови УКонґресового Комітету, п. Дмитра Галичина.

У своїй знаменито збудованій та виголошеній промові п. Галичин розвинув думку, як то щороку приходиться згадувати й вшановувати щораз нові докази безупинної української боротьби за визволення (у цьому році — смерть ген. Т. Чупринки) і як то український нарід ступнево визволювався з тенет обманної віри у щирість московських слів та вартість співпраці з Московщиною. Слова промовця зробили тим більше враження, що були виголошені без штучного патосу, зате плавно, рівно і красномовно.

Другою найкращою точкою програми була безумовно деклямація дир. В. Блавацького. Особливо маловідома поема А. Курдидика „Дівчина з червоним хрестом" знайшла чудового рецитатора, який підкреслив чар тієї романтично-трагічно поеми, опертої на тематиці українського „чотирокутника смерти" з його тифом, що косив і вояків і лікарів і сестри-піклувальниці. — Професор Роман Савицький відіграв Л. Ревуцького „Прелюдію еф дур" і „Пісню" та Поваличека „Засвистали козаченьки", захоплюючи, як звичайно, своєю майстерною технікою і таким умілим підкреслюванням головних мотивів твору, що вони стають зрозумілі й ляїкам. Пані Наталя Андрусів відспівала дві пісні (Лятошинського і Н. Нижанківського), полонюючи слухачів знову своїм дзвінким мелодійним голосом та вмінням орудувати ним. Чоловічий хор Укр. Катол. Катедри під орудою п. Т. Задорожного виступив на початку і кінці Академії, виказуючи щораз краще зіспівання щораз численніших голосів, особливо в настроєвій пісні С. Людкевича „Чорна ріля ізорана". Відспіванням національного гимну закінчилась Академія, яка зібрала, не вважаючи на зливний дощ у тому часі, повнісіньку велику залю Українського Горожанського Клюбу. (ір)

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

У 32 річницю Листопадових Днів.

Свято відбулося 16 листопада, старанням укр. - кат. Церкви св. Йосафата. В цей день ввечорі відправив місцевий парох о. Євген Цегельський в сослуженні о. Івана Михайліва панахиду за поляглих вояків, які поклали свої голови в обороні Української Держави.

Церква була гарно прикрашена цвітами, а серед них уряджено могилу. Усі свідомі парохіяни заповнили церкву, були й гості зі сусідних громад, як з Алентавни, Іста і Нортгемптон.

Після церковної відправи усі присутні перейшли на церковну галю, де відбулося святочна академія.

Академію відкрив о. Євген Цегельський. По відспіванні американського гимну, промову виголосив п. Роман Цегельський. З черги церковний мішаний хор під управою п. Гната Валазюка співав такі пісні: Леонтовича: Козака несуть, Омельського: Єднайтесь діти України. Мужеський хор співав: Ой у полі могила, Не згасайте ясні зорі, Ой зійшлися всі бурлаки і „Коли ви вмірали". Виступали і шкільні діти. Вони виголосили: Україно, Ти мій рідний краю і відспівали пісню Гайворонського „Гей у лузі" та Кошиця: Журавлі.

Деклямації виголосили — ученик З. Щурів: На службі Україні, панна М. Михайлів: Листопаде, а п. В. Галевич: вірш власного укладу: Наші герої.

На закінчення показано інсценізацію: Фраґмент з боїв УПА.

В часі академії переведено збірку на інвалідів УПА.

Тут треба згадати, що наша молодь подбала про синьожовті відзнаки для присутніх і точно ходила на проби співу. З цілою посвятою займався влаштуванням цього свята п. В. Галевич.

Присутній

БРУКЛИН, Н. И.

З похорону на народні цілі

Дня 31 жовтня громада північної частини Бруклина відпровадила звісного громадянина і працівника на народній ниві, бл. п. Григорія Бардака, на вічний спочинок на цвинтарі св. Івана. Після похорону зібралися громадяни на поминки в Українськім Народнім Домі, щоб згадати заслуги діяльного члена цієї установи. Щоб зробити так, як цього бажав би собі покійний, другий піонір У. Н. Д., гром. С. Заблоцький, підніс думку, щоб пошанувати пам'ять покійного жертвами на народні цілі. Це мало б теж бути потіхою для рідні небіжчика, а саме для вдови Софії і дітей. Збірку перевели: С. Заблоцький, Анна Бодак і Іван Бішко. Її призначено на Український Конґресовий Комітет. Жертви склали: Софія Бардак $5, дальше по $2: Гері Гаттон, І. Добровольський, М. Коптюх, а потім по $1: С. Заблоцький, Н. Вен, І. Сенько, А. Чупа, І. Чабаранюк, Г. Вашко, І. Малко, А. Бодак, Е. Мидрик, А. Мойсей, А. Павчак, А. Палащук, П. Канюка, П. Курило, М. Поврозник, А. Гавришко, А. Галас, Ю. Йонда, Л. Кісь, М. Петерс, Ю. Завадовський, А. Гулей, І. Бішко.

І. Бішко.

КОНҐРЕС УХВАЛИВ ДОПОМОГУ ДЛЯ ЮГОСЛАВІЇ

Вашинґтон. — Палата репрезентантів 225 голосами проти 142 ухвалила признати Югославії $38,000,000 на допомогу з нагоди голоду, який там появився внаслідок посухи минулого року. Сенат ухвалив цей бил у понеділок 60 голосами проти 21, отже законопроєкт уже готовий, тільки треба ще узгіднення редакцій обох ухвал. Уряд уже вислав $31,000,000 на рахунок допомоги сподіючися одобрення цього Конґресом.

ФРАНЦУЗЬКО - УКРАЇНСЬКА ПРИЯЗНЬ З ДРУГОГО БОКУ

При кінці жовтня Київ відвідала делеґація товариства „Франція-СССР" на чолі з віцепрезидентом т-ва ген. Е. Петі. У Києві делеґати відвідали відомі вже всім іншим подібним делегаціям з-за кордону установи та будинки, оглянули театральний спектакль „Калиновий гай" Корнійчука, а потім виїхали на кілька днів до колгоспів Київської області.

БІЛОРУСИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ

29 жовтня 1950 року білоруси в Шікаґо відбули організаційні сходини.

До президії входили: директор білоруського радіокомітету полковник М. Демидов, представник Білоруської Національної Ради п. Чернук. Обидва вони — знані здавна борці за вільну Білорусь. У 1918 році, бувши в Києві, добре знають М. Грушевського.

До президії входили також п. Едвард Будько, член Ради Білоруської Народньої Республіки, д-р Панущевич та від українців п. Ростун.

Усвоєму цікавому виступі полк. М. Демидов розповів, що ті ідеали, за які змагалася як Білорусь так і Україна, в 1918 році і що те, що світ, зокрема Америка, не схотіли чути нас і тепер мають від того також нещастя. Підкреслено ще раз, що братнє єднання Білоруси й України в їхній боротьбі, толеранцію, солідарність в боротьбі, зі спільним ворогом — московським большевизмом.

„Ми не боїмося, — сказав він, — що в нашому радіокомітеті виб'ють вікна, як не боялися ми дотепер і боролися проти нахабного окупанта. Ми завжди боролися і будемо боротися проти всякого окупанта, проти неправди, за святі ідеали свободи й незалежности. І завжди Україна — наша сестра. Хоч ми й далеко від своєї Батьківщини, та проте несемо її прапор, її ім'я й рано чи пізно, а станеться так, що Білорусь і Україна будуть незалежні.

Наше ж завдання, зерно демократії перенести на рідні землі".

Потім виступив член Білоруської Національної Ради п. Черепук та представник від українців п. Ростун.

Після цього відбувся вечір.

Тепер систематично в суботу білоруси мають виступ по радіо.

Щасти їм Боже!

О. Гроно

ВІСТІ З УКРАЇНИ

ВШАНУВАННЯ ГОГОЛЯ

На батьківщині письменника М. Гоголя — у великих Сорочинцях побудовано бронзовий бюст Гоголя і — для вшанування пам'яти його іменем названо один з укрупнених колгоспів Сорочинець.

(„У. Д.")

З глибоким смутком повідомляємо ввесь український загал по цей і по той бік океану, що дня 13-го грудня 1950 року помер у Филаделфії, проживши 75 років,

Д-Р ЛОНГИН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ

заступник голови Пан-Американської Української Конференції, заступник голови Українського Конґресового Комітету Америки, бувший міністер внутрішніх справ Західно-Української Народної Республіки, б. посол до австрійського парляменту і галицького сойму, видатний український громадський діяч, політик і публіцист.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІЯТ ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ.

Італійський темперамент перериває змагання

УСК — ФЦ Колюмбія 1:0 (0:0); незакінчені.

УСК: Комарницький, Ценко, Білецький, Чайківський, Кладко, Цоцко, Ґалик, Сохан, Дорош, Бенько, Панькевич.

ФЦ Колюмбія: Маселка, Кабрам, Маґноцці, Аутема, Стальльова, Пінто, Дель Фрарі, Марморштайн, Рако, Феррері, Чісчі.

Суддя: Спіра; публики біля 250.

Ворота стрілили: 46 хв. 1:0 Бенько; відношення корнерів 3:0 для УСК-у.

Н. Й. 10. 12. — Ізза невідбуття змагань між УАСТ і шведами в Національній Лізі, розмокле грище в Централь Парку при сотій вулиці притягнуло деяке число української публики. Треба позитивно відмітити, помимо поганої погоди, присутність майже всіх змагунів УАСТ, які своєю присутністю підкреслили фактичну зв'язь всіх наших нюйорських копунів.

До змагань станув УСК і Колюмбія із „Премієр Дивіжен" у футбольній Лізі Східного Дистрикту (ЕДСЛ), які по табелі з минулої неділі займають п'яте і четверте місце.

УСК складається майже із дуже молодих змагунів, які в останньому році грали ще в резервових дружинах. Тепер ці молоді копуни разом із досвідченими футболістами, як Дорош, Кладко, Чайківський і Ґалик творять надзвичайно зіграну дружину. Сьогодні вони, правда, не мали відповідного противника, бо ослаблена Колюмбія ствердила, що вона вміє „кулачкуватися" (як опісля показалося!), а не грати футбол. Темпераментним італійцям співчуваємо за стратою минулої „слави", але, по нашому, історія не повторяється!

Із 35 хвилинним спізненням починаються ці, на низькому рівні проведені, змагання. Українці від початку „сидять" під воротами італійців. УСК, навіть може несвідомо, має свою, притаманну тамтогорічній дружині ЕД СЛ, не так систему, як тактику: пасінґи в помочі й нападі та довгі викопи оборони. Проте нападові бракує стрільця. Стратег нападу Дорош не тільки чи не найкращий змагун дружини, а й престижний капітан. Невтомний Кладко і дуже добрий Цоцко панували серединою площі. Оборонці Біленький і Ценко — певні. Чайківський на помочі, як рівнож щасливий автор єдиного ґоля — Бенько не чуються ще по-домашньому в дружині. Комарницький без праці. Панькевич грає футбол, але порявляє вже загрозливу ознаку „асівства". Сохан I із запізненим стартом і легкою „концертовістю" далекий від своєї звичайної форми. Ґалик без спеціяльностей.

Тільки в 35 хвилині Колюмбія пробуджується і її напад, який до тепер за вийнятком особи Рако не існував, проводить акції. Ще тільки Феррері та Камбрам могли подобатися в італійців. В 48 хвилині Бенько добуває давно заслужене проваджения. Італійці бачать свою прогру і на 67 хвилині приходить до цілковито неспортової бійки. Сохан задержує ногу Пінта, а той кидається до нього з руками. Далі можна було бачити масу, яка бігала, кричала і... розійшлася домів, коли італійці зійшли з площі. Господарями були українці. Радимо на другий раз подбати за автового. Публика українська за дуже розголюкана, головно молодь. Остаточне рішення впаде від проводу Ліґи. Суддя Спіра в однаковій мірі, як добрий так і поганий.

Головні змагання попередив матч УСК Резерва — Колюмбія Резерва, який через неставлення судді тривав всього 50 хвилин і зачислений як товариський. УСК Резерва в складі: Юрчинський; Климко, Діденко; Попович, П. Панькевич, Кушлаба; Гринішак, О. Гірняк, Крамарчук, Струмецький П, Калина — виграла у відношенні 2:1 (1:0). Щасливими стрільцями були Гірняк та Калина (карний коп). Діденко, добрий оборонець, постарався „самовбійчим" про 2:1.

Роман Лисняк

Календарець УСХС на 1951

Вже вийшов з друку „Календарець УСХС на 1951 рік". Крім календаря на 1951 р. подається в ньому історичний і народній календарі та зміни місяця. Вступна стаття має на меті запізнати ширші круги нашого громадянства з ідеєю і завданням Організації Червоного Хреста взагалі, усвідомити про традицію Українського Червоного Хреста з часу Української Самостійної Держави та поінформувати про діяльність Червоного Хреста УПА і Українського Червоного Хреста Української Санітарно-Харитативної Служби на еміграції.

Об'єм і форма календарця дуже практичні. Ціна одного примірника виносить 30 нім. феників. При гуртових замовленнях 20% рабату.

Календарець можна замовляти у Головній Управі УСХС (Ukrainischer Medizinischer u. Charitativer Dienst — Muenchen 2, Dachauerstr. 9/II.).

Чистий дохід з продажу календарця призначується на допомогові цілі УСХС.

Купно календарця — це пожертва для УСХС.

Головна Управа УСХС

ЗВІТ

з місячних пожертв, зложених до ЗУАДКомітету за вересень 1950.

Филаделфія, Па: Збірка на акцію переселення, яку перевела п. Олена Штогрин — $30; По $5 зложили: Роман Савицький, Теодор Лисенко, Др. Софія Смішко-Панкевич, Василь Сефель, Ілля Буравель, В. Панамаренко.

Пітсбурґ, Па: Йосиф Мандзенко $5.

Мекізракс, Па: Николай Шуля і Іван Проженко по $5.

Вайт Гевен, Па: Дмитро Гавелий $10.

Вотерфорд, Па: Теодор Шило $5.

Джерзи Сіті, Н. Дж.: Василь Гаврилюк $5.

Нюарк, Н. Дж: Михайло Головацький, Михайло Павленко, Григорій Довбуш — всі по $5.

Трентон, Н. Дж.: Макар Приходько $5.

Рачестер, Н. Й.: Відділ Укр. Амер. Допом. Комітету, на переселенчу акцію зложив $100 (переслав Голова Комітету Роман Пристай), Відділ Укр. Амер. Допом. Комітету — зложив на транспорт для 5-тьох родин зі скитальщини (переслав Голова Роман Пристай) $125, Відділ Св. Йосафата ч. 217 УНС зложив для інвалідів на скитальщині $35.

Ню Йорк, Н. Й.: Відділ 69 УНС, зложив членську річну вкладку $10 (пеерслав М. Ликтей), Алекс Черник $5, Іван Калужний $10, Іван Демків $5.

Іст Роквей, Н. Й.: Стефанія Жуковська $5.

Бруклин, Н. Й.: Філярет Лукіянович і Наталія Лукіянович по $5.

Ст. Джонсвил, Н. Й.: Дмитро Кирилюк $5.

Вайт Гол, Мд.: Микола Яремко $5

Сентрвил, Мд.: М. Лопушок $5.

Порт Тобакко, Мд.: Андрей Лемко $5.

Кортіс Бай, Мд.: Відділ 55 УНС замість квітів на могилу померш...ого Олександра Шандровського, зложив пожертву на допомогу скитальцям $15.

Шікаґо, Ілл.: Данилевський Іван, на акцію переселення $25; по $5: Панько Варшаляк, Іван Крат, Евстахій Курка, Андрій Дідик, Павло Матусяк.

Сафилд, Конн.: Микола Ковалюк $5.

Нюберри, Міш.: Др. А Ванах $5.

Нортгемптон, Масс.: А. Яременко $5.

Ст. Пол, Мінн.: Евгенія Тулінова $5.

Гюстон, Тексас: Елізабета Юргансон $5.

Ст. Луіс, Мі.: Український Допомоговий Комітет, пожертва з каси, переслав М. Кульчицький $234,19.

Принс Раперт, Канада: Др. Анна Демченко $5.

По $3: Іван Возняк, Дмитро Керничний.

По $2: Анна Волох, Н. Турулов, Лена Промевич.

По $1: I. Калушин, М. Фіолецкий, I. Вільшанецький, Гр. Квас, В. Васинчук, М. Лапецька, М. Сенчишак, П. Івашків, С. Савалій, Віра Яніцка, П. Горбаль, П. Стецюк, Т. Гомза, М. Маліновський, Марія Демків, П. Шепель, М. Гнилька, В. Шпирка, Ф. Пилипчук, М. Висадович, Ю. Воднар, В. Мацук, I. Клемко.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2494. Крик у пропасті.

WITH THE BIG LION ALMOST UPON HER---
--THE HELPLESS GIRL CLOSED HER EYES AND AWAITED THE FATAL BLOW.
INSTINCTIVELY SHE CRIED OUT, "TARZAN," THE NAME THAT HAD ALWAYS MEANT PROTECTION---
---AND THE APE-MAN, CROUCHING IN STUNNED GRIEF, HEARD THE FAINT CRY ECHOING FROM THE SHEER ROCK WALL OF THE OPPOSITE CLIFF.

Коли лев уже наступав на неї... ...безпомічна дівчина замкнула очі і вижидала останнього нападу.

Інстинктовно вона крикнула: „Тарзане!". Це імя завжди було для неї охороною.

Тоді малпочоловік, похилений з поражаючим смутку, почув слабий оклик зі скали на протилежнім боці.